

SIKKERHETS DATABLAD

Terpentin (balsam)

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Handelsnavn Terpentin (balsam)

1.2 Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Bruksområder Tynner.

1.3 Opplysninger om leverandøren på sikkerhetsdatabladet

Leverandør Center-Plast AS
N-8056 Saltstraumen,
Norway
Tel: +47 75 56 65 00
Fax: +47 75 56 65 01
<http://centerplast.no/>
Kontaktperson Karsten Bjerkvik (+47 75 56 65 05)

1.4 Nødtelefonnummer

Nødnummer 112 / Giftinformasjonen, telefon: (+47) 22 59 13 00
WEB: <http://www.helsedirektoratet.no/giftinfo>

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC, 99/45/EC & 2001/58/EC (DSD/DPD) -
R-10
Xn; R-20/21/22
Xi; R-36/38
R-43
N;R-51/53
R-65

Klassifisering i henhold til 1272/2008 (CLP) GHS02, GHS09, GHS08, GHS07, Fare
Flam. Liq. 3: H226
Acute Tox. 4: H302
Asp. Tox. 1: H304
Acute Tox. 4: H312
Skin Irrit. 2: H315
Skin Sens. 1: H317
Eye Irrit. 2: H319
Acute Tox. 4: H332
Aquatic Chronic 2: H411

2.2 Merkingselementer

CLP

Farepiktogrammer

Signalord	Fare
Faresetninger	Flam. Liq. 3: H226 Brannfarlig væske og damp. Acute Tox. 4: H302 Skadelig ved svelging. Asp. Tox. 1: H304 Kan være dødelig hvis det svelges og kommer inn i luftveiene. Acute Tox. 4: H312 Skadelig ved hudkontakt. Skin Irrit. 2: H315 Forårsaker hudirritasjon. Skin Sens. 1: H317 Kan gi en allergisk hudreaksjon. Eye Irrit. 2: H319 Forårsaker alvorlig øyeirritasjon. Acute Tox. 4: H332 Skadelig ved innånding. Aquatic Chronic 2: H411 Giftige, med langvarige virkninger for liv i vann.
Sikkerhetssetninger	P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. Røyking forbudt. P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm. P261 Unngå innånding av støv/røyk/gass/tåke/damp/aerosoler. P301+P310 VED SVELGING: Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. P331 IKKE framkall brekning. P273 Unngå utslipp til miljøet.
Inneholder	terpentin, olje
2.3 Andre farer	
Oppfyller kriteriene for vPvB	Nei.
Oppfyller kriteriene for PBT	Nei.
Andre farer som ikke fører til klassifisering	Ingen kjente farer.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.2 Stoffblandinger

Ingredienser

Navn	EC-nr.	CAS-nr.	Innhold	Symbol	Klassifisering
terpentin, olje	232-350-7	8006-64-2	100 %	Xn ,N	R-10, R-20/21/22, R-36/38, R-43, R-51/53, R-65

CLP

Navn	REACH-nr	Innhold	Symbol	Klassifisering	CAS-nr
terpentin, olje	01-21195530 60-53	100 %	GHS02, GHS09, GHS08, GHS07, , Fare	Flam. Liq. 3: H226, Acute Tox. 4: H332, Acute Tox. 4: H312, Acute Tox. 4: H302, Asp. Tox. 1: H304, Eye Irrit. 2: H319, Skin Irrit. 2: H315, Skin Sens. 1: H317, Aquatic Chronic 2: H411	8006-64-2

Se avsnitt 16 for setninger i fulltekst.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt Vanlig førstehjelp, ro, varme og frisk luft. Kontakt lege hvis ubehag vedvarer.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Spesifikk førstehjelp Ingen spesielle førstehjelpstiltak angitt.

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Innånding Frisk luft og hvile. Eventuelt kunstig åndedrett.

Svelging Fremkall ikke brekning. Gi vegetabilsk matolje eller medsinsk hvitolje å drikke. Straks til sykehus.

Hud Fjern forurenset tøy og vask huden med såpe og vann.

Øyne Skyll straks med rikelige mengder vann i opptil 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1 Slokkingsmidler

Brannslukkingsmidler Pulver, skum eller CO₂.

Brannbekjempelse Beholdere i nærheten av brann bør flyttes eller kjøles med vann.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Karakteristiske farer BRANNFARLIG. Damper kan gi eksplosiv blanding med luft.

5.3 Råd til brannmanskaper

Vernetiltak ved brann Brannpersonell som utsettes for forbrenningsgasser/spaltningsprodukter, skal ha lufttilført åndedrettsvern.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Personbeskyttelse Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Sørg for god ventilasjon.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Miljøbeskyttelse Unngå utslipp i avløp, jord og vannløp. Meld fra til ansvarlig myndighet (politi/kommuneingeniør/miljøvernseksjon/Miljødirektoratet) ved større spill/lekkasjer.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprenskningsmetoder Samles opp for gjenvinning, eller absorberes i vermikulitt, tørr sand eller lignende materiale. Oppsamlet materiale leveres i lukkede og merkede beholdere til godkjent fylling eller mottaksstasjon. Avfall behandles iht. avsnitt 13.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Ingen spesifikk henvisning.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Forholdsregler ved bruk Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Sørg for god ventilasjon.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Forholdsregler ved lagring Oppbevares på kjølig, tørt og ventilert lager og i lukkede beholdere. Lagres adskilt fra antenneskilder og varme. Røyking forbudt. Oppbevares adskilt fra: Oksiderende materiale.

Lagringskategori Lagres som brannfarlig væske.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Særlig(e) bruksområde(r) Kontakt leverandør for ytterligere opplysninger.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personbeskyttelse

8.1. Kontrollparametere

Navn	CAS nr.	Referanse	Gj.snitt 8t.eksp.	Takverdi	Dato
terpentin, olje	8006-64-2	AN.	25/140 ppm/mg/m ³ , HA		

Ingredienskommentar

AN = Liste over tiltaksverdier og grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren
 A=Allergifremkallende, H=Hudopptak, K= Kreftfremkallende, M= Arvestoffskadelig
 R= Reproduksjonstoksisk, G=Maksimum grenseverdier for forurensning i pustesonen
 i forhold til en fastsatt referanseperiode på 8 timer, S= Korttidsverdi, T= Takverdi

Verneutstyr**Prosessforhold**

Etabler stasjon for øyeskylning nær arbeidssted. Nøddusj skal finnes på arbeidsplassen.

Ventilasjon

Sørg for tilstrekkelig generell og lokal avtrekksventilasjon.

8.2 Eksponeringskontroll**Åndedrettsvern**

Ved utilstrekkelig ventilasjon: Gassfilter A (organiske stoffer, brunt). Standard EN 149.

Håndvern

Ved fare for kontakt: Bruk vernehansker av: Nitrilgummi. Polyvinylalkohol (PVA). Vitongummi (fluorgummi).

Gjennombruddstid er ikke kjent, skift hansker ofte. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider. Standard EN 374.

Øyevern

Ved fare for sprut, bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm. Standard EN 166.

Verneklær

Bruk egnede verneklær for beskyttelse ved mulig hudkontakt.

Hygieniske rutiner

Vask straks hud som er blitt tilsølt.

Andre grenseverdier

Personlig verneutstyr skal velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.

DNEL

Ingen data.

PNEC

Ingen data.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper**9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

Form/konsistens	Væske.		
Farge	Fargeløs.		
Lukt	Sterk. Terpentin.		
Kommentarer til fysikalske data	Flytepunkt: - 50 til - 60 °C.		
Løselighetsbeskrivelse	Lite oppløselig i vann. Løselig i: Organiske løsemidler,		
Løselighetsfaktor (g/100g H ₂ O, 20°C)	0,1		
Kokepunkt (°C, intervall)	150 - 180	Trykk:	
Tetthet (g/cm ³)	855 - 870	Temperatur (°C):	20
Relativ dampetthet (luft=1)	ca. 1		
Damptrykk	0,67 kPa	Temperatur (°C):	
Flammepunkt (°C)	35	Metode:	
Selvantennelsestemp. (°C)	220 - 250		

Ekspløsjongrense (%)	0,8 - 6
9.2 Andre opplysninger	
HMS opplysninger	Ingen kjente.

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Ingen reaktive grupper.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Farlig polymerisering

Farlig polymerisasjon vil ikke forekomme.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå sterk oppvarming, åpen flamme og tennkilder.

10.5 Uforenlige materialer

Stoffer som skal unngås

Sterkt oksiderende stoffer.

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter

Spaltningsprodukter

Ingen farlige spaltningsprodukter ved anbefalte bruks- og lagringsbetingelser.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Sensibilisering

Kan gi en allergisk hudreaksjon.

Genotoksisitet

Ingen kjente arvelige eller mutagene egenskaper.

Kreftfremkallende egenskaper

Ingen kjente kreftfremkallende egenskaper.

Reproduksjonstoksisitet

Ingen kjente, skadelige effekter på reproduksjonsevne, fruktbarhet eller fosterutvikling.

Innånding

Skadelig ved innånding.

Løsemiddeldampene er skadelige og gir hodepine, kvalme og beruselse.

Svelging

Skadelig ved svelging. Kan være dødelig hvis det svelges og kommer inn i luftveiene. Aspirasjon til lungene ved svelging kan forårsake lungeskader (kjemisk lungebetennelse).

Hudkontakt

Skadelig ved hudkontakt. Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud.

Øyne

Forårsaker alvorlig øyeirritasjon.

Opptaksvei

Hud- og/eller øyekontakt. Svelging.

Medisinsk informasjon

Symptomatisk behandling.

INGREDIENS:

terpentin, olje

Toksisk dose, LD 50

1400 mg/kg (oral rotte)

Toksisk dose, LD 50 hud

>5010 mg/kg (hud kanin)

Toksisk kons., LC 50

12 mg/l / 2t (inh rotte)

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Økotoksisitet

Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Ingen opplysninger.

12.3 Bioakkumuleringsevne

Ingen opplysninger.

12.4 Mobilitet i jord

Mobilitet Produktet er uoppløselig i vann.

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PTB/vPvB Komponenten(e) er ikke identifisert som et PBT eller vPvB stoff.

12.6. Andre skadevirkninger

Ingen kjent informasjon.

INGREDIENS:

LC50, 96 t, Fisk, mg/l

Fordelingskoeffisient (log Pow)

terpentin, olje

0,01 (Cyprinus carpio)

4,12

AVSNITT 13: Disponering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Generelt

Klassifisert som farlig avfall etter Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).

Behandlingsmetoder

Avfall skal deponeres på en forsvarlig måte og leveres til godkjent behandlings- eller mottaksstasjon.

Avfallskode

16 03 05* organisk avfall som inneholder farlige stoffer.

Den oppgitte EAL-kode er veiledende, og avhengig av hvordan avfallet er oppstått.

Sluttbruker må selv vurdere valg av riktig kode.

Forurenset emballasje

Følg anvisning for destruering av brukt emballasje.

AVSNITT 14: Transportopplysninger

Transportfareseddel

VEITRANSPORT (ADR):

14.1 FN-nummer

UN-nr. 1299

UN-nr, sjøtransport 1299

UN-nr. flytransport 1299

14.2 FN-forsendelsesnavn

Varenavn, nasj. TERPENTIN

Varenavn, internasj. TURPENTINE

14.3 Transportfareklasse(r)

ADR-klasse 3

ADR faresedler 3

Klassifiseringskode F1

ADR-farenr. 30

Veitranportopplysninger Tunnelrestriksjonskode: (D/E)

JERNBANETRANSPORT (RID):

RID-klasse 3

RID faresedler 3

SJØTRANSPORT (IMDG):

IMDG-klasse 3

EmS-nr. F-E, S-E

Marin forurensning Ja

TRANSPORT PÅ INNSJØER OG ELVER (ADN):

FLYTRANSPORT (IATA-DGR / ICAO-TI):

IATA/ICAO-klasse 3
IATA/ICAO-fareseddel Flamm.liquid

14.4. Emballasjegruppe

ADR-emballasjegruppe III
RID-emballasjegruppe III
IMDG-emballasjegruppe III
IATA/ICAO-emballasjegruppe III

14.5 Miljøfarer

Transport på innsjøer og elver - Ikke relevant.
opplysninger

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ingen særskilte forholdsregler.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ingen IBC-kode for bulktransport offshore (MARPOL).

AVSNITT 15: Opplysninger om bestemmelser

15.1 Sikkerhets-, helse- og miljøforskrifter eller lovverk som er spesifikke for stoffet eller blandingen

Regelverk

Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger EU-forordning 453/2010/EF, 1907/2006 (REACH), 1272/2008/EF (CLP), 790/2009/EF. Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Transport av farlig gods: ADR/RID, IMDG, IATA/ICAO.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Kjemikaliesikkerhetsvurdering

Kjemisk sikkerhetsrapport (CSR) er ikke utarbeidet for dette produktet.

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Forklaring til R-setninger i avsnitt 3

R-10 Brannfarlig.
R-20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging.
R-36/38 Irriterer øynene og huden.
R-43 Kan gi allergi ved hudkontakt.
R-51/53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
R-65 Farlig: Kan forårsake lungeskade ved svelging.

Forklaring til setninger i avsnitt 3

H226 Brannfarlig væske og damp.
H302 Skadelig ved svelging.
H304 Kan være dødelig hvis det svelges og kommer inn i luftveiene.
H312 Skadelig ved hudkontakt.
H315 Forårsaker hudirritasjon.
H317 Kan gi en allergisk hudreaksjon.
H319 Forårsaker alvorlig øyeirritasjon.
H332 Skadelig ved innånding.
H411 Giftige, med langvarige virkninger for liv i vann.

DSD/DPD

Merking

N, Xn,

Risikosetninger

R-10 Brannfarlig.
R-20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging.
R-36/38 Irriterer øynene og huden.
R-43 Kan gi allergi ved hudkontakt.
R-51/53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger

i vannmiljøet.

R-65 Farlig: Kan forårsake lungeskade ved svelging.

* Informasjon som er revidert siden forrige versjon av sikkerhetsdatabladet

Revisjonskommentar	Revisjon 05.02.2013, nr.1: erstatter sikkerhetsdatablad av 07.01.2010. Utarbeidet i CLP-format. Ingen endring av produktets sammensetning eller merking. Revisjon 15.01.2015, nr.2: erstatter sikkerhetsdatablad av 05.02.2013. Ingen endring av produktets sammensetning eller merking.
Utarbeidet av	Essenticon AS, Leif Weldingsvei 18, N-3208 Sandefjord, Norge. E-mail: post@essenticon.no. Tlf.: +47 33 42 34 50 - Fax: +47 33 42 34 59 www.essenticon.com
Utstedelsesdato	07.01.2010
Endret dato	15.01.2015
Revisjonsnr.	2
Revisjonsnr. / erstatter datablad av dato	05.02.2013
Databladstatus	CLP 04 ATP
Signatur	K.Dyreskog
Forbehold om ansvar	Opplysningene i dette sikkerhetsdatablad er basert på vår nåværende kunnskap og på gjeldende regelverk og nasjonal lovgivning. Informasjonen er basert på sist tilgjengelige data og er kun gjeldende for produktets tiltenkte bruksområde.